

Davacı ve Yürütmenin

Durdurulmasını İsteyen : Türkiye Eğitim, Öğretim ve Bilim Hizmetleri Kolu
Çalışanları Sendikası (Türk Eğitim Sen)

Vekili : Av. Gonca Samancı

Erzurum Mahallesi Talatpaşa Bulvarı No:160 Kat:6
Cebeci Çankaya / ANKARA

Davalı : Milli Eğitim Bakanlığı

Vekili : Hukuk Müşaviri Saadet Yıldırım

İstemin Özeti

05.12.2015 tarih ve 29553 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Milli Eğitim Bakanlığı Özel Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin; 14. maddesiyle, 29.05.2013 tarih ve 28661 sayılı asıl Yönetmeliğin 19. maddesine eklenen 6. fıkranın son cümlesinin, 19. maddesiyle, asıl Yönetmeliğin 29. maddesine eklenen 5. ve 6. fıkralarının, 21. maddesiyle, asıl Yönetmeliğin 31. maddesine eklenen 2. fıkrasının son cümlesinin; Danıştay Sekizinci Dairesi'nin E:2015/5355 sayılı kararı ile 20.03.2015 tarih ve 3101472 sayılı Özel Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu Direksiyon Eğitimi Dersi Sınav Yönergesi'nin "Direksiyon eğitimi dersi il sınav sorumlusu ve direksiyon eğitimi dersi sınav yürütme komisyonunun görevleri" başlıklı 6. maddesinin 1. fıkrasının (g) bendi ve 6. maddesinin 2.fıkrasının (i) bendinin yürütmesinin durdurulduğu, anılan kararda belirtilen gerekçe dikkate alınmadan, bu gerekçeye aykırı olarak Yönetmelikte değişiklik yapıldığı, dava konusu maddelerde sayılan görevlilere bir yıl süreyle görev verilmemesi yaptırımının ağır, ölçülülük ilkesine aykırı olduğu ileri sürülerek iptali ve yürütmesinin durdurulması istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 42. maddesinin 3. fıkrası ve 123. maddesinin 2. fıkrasında Bakanlığa tanınan yetkiler çerçevesinde düzenleme yapıldığı, kursiyerin akan trafikte direksiyon usta öğreticisinin gözetiminde araç kullanmasının Özel Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu Yönetmeliği'nin 7. ve 19. maddesi gereği zorunlu olduğu, öğreticinin araçta bulunmaması veya görevini gerektiği gibi yerine getirmemesinin kursiyeri ve diğer kişileri tehlikeye atacağı, dava konusu düzenlemede usta öğreticilerin işledikleri iddia edilen fiillerle ilgili inceleme ve soruşturma yapılması gerektiğinin açıkça belirtildiği, soruşturma sonucunda fiilin somut olarak ortaya konulması ve usta öğreticinin kusurlu olması halinde bir yıl süreyle sınırlı olarak yaptırımın uygulanabileceği, inceleme ve araştırma sonucunda kusurlu olmadığı tespit edilen görevliye yaptırım uygulanması söz konusu olmayacağından yaptırım ile ulaşılmak istenen amaç arasındaki makul dengenin sağlanacağı ve ölçülülük ilkesine de uygun hareket edileceği, bu nedenle sürenin makul ve ölçülü olduğu, Avrupa Birliği standartlarına uyum sağlama amacıyla düzenlemeler yapıldığı, trafik kazalarının azaltılması ve yol güvenliğinin sağlanmasının amaçlandığı, sürücü eğitimlerinin nitelikli olması halinde trafik kazalarında da azalma olacağı, kişilere ayrıca 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda yer alan yaptırımların da uygulanabileceği, bir yıl süreyle direksiyon eğitimi dersi sınavlarında görev almaması halinde uygulamadan uzak kalan görevliler için sınav yasaklılığı bittiğinde yeniden hizmet içi eğitim programına katılmalarının öngörüldüğü, dava konusu düzenlemede hukuka aykırılık bulunmadığı savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hakimi : Ayyüce Okumuş

Düşüncesi : Yürütmenin durdurulması isteminin kabulü gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Onbeşinci Dairesince davalı idarenin birinci savunması alındıktan sonra incelenmesine karar verilen yürütmenin durdurulması istemi, savunmanın verildiği görülmüş olmakla incelenerek, süre aşımı ve ehliyeteye yönelik itirazları da geçerli görülmemekle işin gereği görüldü:

Dava, 05.12.2015 tarih ve 29553 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Milli Eğitim Bakanlığı Özel Motorlu Taşıtlı Sürücüler Kursu Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin;

- 14. maddesiyle, 29.05.2013 tarih ve 28661 sayılı asıl Yönetmeliğin 19. maddesine eklenen 6. fıkranın son cümlesinin:

"...Bu fıkra hükümlerine aykırı olarak kursiyere araç kullandırdığı tespit edilen usta öğreticilere yapılan inceleme ve soruşturma sonucuna göre kurslarda bir yıl süreyle görev verilmez."

- 19. maddesiyle, asıl Yönetmeliğin 29. maddesine eklenen 5. ve 6. fıkralarının:

"(5) İl sınav sorumlusu yardımcısı, il temsilcisi, sınav yürütme komisyonu başkanı ve sınav sürecini kontrol edecek ve denetleyeceklerden görevine gelmeyen, geç gelen veya sınavda ilgili mevzuatta belirtilen görevleri yapmayan veya aykırı hareket edenlere gerekli inceleme ve soruşturma sonucuna göre il sınav sorumlusu bir yıl süreyle görev verilmemesini sağlar. Ayrıca bu kişiler hakkında idari işlem yapılır.

(6) Sınav yürütme komisyonu üyeleri, direksiyon eğitimi dersi sınavı uygulama ve değerlendirme komisyonu başkan ve üyeleri, sınavda görevli diğer personel ve direksiyon usta öğreticilerinden görevine gelmeyen, geç gelen veya sınavda ilgili mevzuatta belirtilen görevleri yapmayan veya aykırı hareket edildiği gerekli inceleme ve soruşturma sonucunda tespit edilenlere sınav yürütme komisyonu başkanı bir yıl süreyle görev verilmemesini sağlar. Ayrıca bu kişiler hakkında idari işlem yapılır."

- 21. maddesiyle, asıl Yönetmeliğin 31. maddesine eklenen 2. fıkrasının son cümlesinin:

"...Yönetmeliğin 29 uncu maddesinin altıncı fıkrası hükmü gereği bir yıl süre ile görev verilmeyen direksiyon eğitimi dersi sınavı uygulama ve değerlendirme komisyonu başkan ve üyesine, bir yıl sonunda tekrar hizmet içi eğitimine katılıp başarılı olmadan direksiyon eğitimi dersi sınavlarında görev verilmez." cümlesinin yürütmesinin durdurulması ve iptali istemiyle açılmıştır.

Dava konusu Yönetmeliğin 19. maddesine eklenen 6. fıkranın son cümlesi ile 29. maddesine eklenen 6. fıkrası usta öğreticiler açısından incelendiğinde;

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 42. maddesinin 3. fıkrasında; sürücülerin eğitimleri ve sınavları, eğitimlerin ve sınavların süresi, içeriği ve yapılacağı yerlerin özellikleri, sınav yapımcılarının nitelikleri ve eğitimi ile diğer usul ve esasların İçişleri Bakanlığının uygun görüşü alınarak Millî Eğitim Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği, 123. maddesinin 2. fıkrasında ise sürücü kurslarının sürücü belgesi cinslerine göre sınıflandırılması, hangi sınıf kursun kimler tarafından açılabileceği, öğretim ve eğitim konuları ile metodu, kurs süreleri, kurslar için eğitim ve öğretimde kullanılacak bina, araç, gereç ve teçhizatın nitelik ve niceliği, teminat miktarları, sertifika sınavlarının esas ve usulleri, sertifika aranmayacak sürücü belgesi sınıfları ve bunların sınavlarının İçişleri Bakanlığının uygun görüşü üzerine Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığınca çıkartılan yönetmelikle belirleneceği hükümleri yer almaktadır.

Anılan Kanunun 123. maddesi ve 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'na dayanılarak 29.05.2013 tarih ve 28661 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Millî Eğitim Bakanlığı Özel Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu Yönetmeliği'nin 4. maddesinin 1. fıkrasının (d) bendinde usta öğreticinin kursta görevli eğitim personelinde olduğu, 'Görev, yetki ve sorumluluklar' başlıklı 25. maddesinde ise kurstaki eğitim personeli ile diğer görevlilerin; görev, yetki ve sorumlulukları bakımından 5580 sayılı Kanun ile Millî Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği hükümleri ve dengi resmî kurumlarda görevli personelle ilgili mevzuat hükümlerine tabi olduğu düzenlenmiştir.

5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'nun 2. maddesinin (b) bendinde motorlu taşıt sürücülerini kursları da anılan Kanun kapsamında kurum olarak tanımlanmış; 'Özlük hakları ve sorumluluklar' başlıklı 9. maddesinin 4. fıkrasında kurumlarda görev yapan yönetici, öğretmen, uzman öğretici ve **usta öğreticilerin**, bu Kanun hükümleri saklı kalmak üzere; yetki, sorumluluk, ödül ve cezalar ile bunların uygulanması bakımından; 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 1702 sayılı İlk ve Orta Tedrisat Muallimlerinin Terfi ve Tecziyeleri Hakkında Kanun, 4357 sayılı Hususi İdarelerden Maaş Alan İlkokul Öğretmenlerinin Kadrolarına Terfi, Taltif ve Cezalandırılmalarına ve Bu Öğretmenler İçin Teşkil Edilecek Sağlık ve İhtimaî Yardım Sandığı ile Yapı Sandığına ve Öğretmenlerin Alacaklarına Dair Kanun ile 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun, hükümlerine tâbi oldukları hüküm altına alınmıştır.

Dava konusu düzenleme ile motorlu taşıt sürücülerini kurslarında görevli usta öğreticilerin, kursiyerlere Yönetmelikte belirlenen kurallara aykırı olarak araç kullandırması, görevine geç gelmesi, gelmemesi veya mevzuatta belirtilen görevleri yerine getirmemesi fiillerinin karşılığı olarak kurslarda bir yıl süreyle görev verilmemesi yaptırımının öngörüldüğü, bu yaptırımın da usta öğreticileri cezalandırma amacına yönelik olduğu görülmektedir.

Yukarıda aktarılan mevzuat incelendiğinde ise; usta öğreticilerin; görev, yetki ve sorumlulukları bakımından 5580 sayılı Kanunda, 657 sayılı Kanun ve sair kanunlara atf yapılmak suretiyle bu kişilerin görevleri gereği ifa ettikleri fiillerin mevzuata aykırılık teşkil etmesi halinde nasıl bir yol izleneceği ve hangi mevzuata göre işlem tesis edileceğinin açıkça gösterildiği; gerek 657 sayılı Kanunda gerekse 5580 sayılı Kanun veya 2918 sayılı Kanunda usta öğreticiler hakkında bir yıl süreyle kurslarda görev almama şeklinde yaptırım öngörülmediği gibi davalı idareye de yönetmelik ile böyle bir yaptırımı uygulama yetkisinin verilmediği, anılan kanunlarda öngörülmeven kuralın yönetmelik ile düzenlenemeyeceği sonucuna varılmaktadır.

Bu durumda, bir yıl süreyle kurslarda görev almama yaptırımının yasal dayanağının bulunmadığı anlaşıldığından, dava konusu edilen düzenlemelerde hukuka uyarlık görülmemiştir.

Yönetmeliğin 29. maddesine eklenen 5. ve 6. fıkralar ile 31. maddesine eklenen 2. fıkrasının son cümlesi incelendiğinde ise;

Yönetmeliğin 'Sınavlar' başlıklı 28. maddesinin 1. fıkrasında teorik derslerin sınavının, Bakanlıkça belirlenecek esaslara göre merkezî sistemle veya elektronik sınav şeklinde yapılacağı, kursiyerin direksiyon eğitimleri tamamlandıktan sonra kurs tarafından direksiyon eğitimi dersi ön sınavı yapılacağı, ön sınavda başarılı olup sınava girmesi uygun görülerek Özel MTSK Modülü üzerinden onay verilen kursiyerlerin direksiyon eğitimi dersi sınavları merkezi sistemle yapılan teorik derslerin sınav sonuçları açıklandıktan bir hafta sonra il/ilçe millî eğitim müdürlüklerince belirlenen tarihlerde millî eğitim müdürlüklerince uygulamalı olarak yapılacağı; 'Direksiyon eğitimi dersi il sınav sorumlusu ve sınav yürütme komisyonu' 29.

maddesinin 1. fıkrasında; il millî eğitim müdürünün direksiyon eğitimi dersi il sınav sorumlusu olarak görev yapacağı, I millî eğitim müdürünün, il sınav sorumlusu olarak il sınav sorumlusu yardımcılarını ile direksiyon eğitimi dersi sınavında sınav yürütme komisyonlarını denetleyerek iş ve işlemlerin ilgili mevzuata uygun yapılmasını sağlayacağı, il sınav sorumlusunun, büyükşehir statüsündeki illerde il sınav sorumlusu yardımcısı olarak maarif müfettişleri başkanı ve kursların iş ve işlemlerini yürütmekle görevli millî eğitim müdür yardımcısı/şube müdürünü görevlendireceği; büyükşehir statüsünde olmayan illerde ise il sınav sorumlusu yardımcısı olarak maarif müfettişleri başkanını görevlendireceği, sınava girecek kursiyer sayısı 100 ve daha fazla olan ilçelere il sınav sorumlusu, millî eğitim müdür yardımcısı/şube müdürlerinden birini il temsilcisi olarak görevlendirebileceği, direksiyon eğitimi dersi il sınav sorumlusunun, yardımcılarının ve il temsilcilerinin görevleri Genel Müdürlükçe belirleneceği, merkez ve diğer ilçelerde; Genel Müdürlükçe belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde sınav sürecini kontrol etmek ve denetlemek üzere maarif müfettişi, maarif müfettiş yardımcısı görevlendirileceği, yeterli sayıda maarif müfettişi, maarif müfettiş yardımcısı bulunmaması durumunda il millî eğitim müdür yardımcısı, şube müdürü veya ilçe millî eğitim şube müdürleri de il sınav sorumlusu tarafından görevlendirileceği, Direksiyon eğitimi dersi sınav yürütme komisyonu; 2. fıkrasında büyükşehir statüsündeki illerde; ilçelerde, büyükşehir statüsünde olmayan illerde; merkez ilçe ile diğer ilçelerde kurulacağı, 3. fıkrasında direksiyon eğitimi dersi sınav yürütme komisyonunun, sınavların belirlenen esaslara göre yürütülmesinden sorumlu olduğu, 4. fıkrasında ise direksiyon eğitimi dersi sınav yürütme komisyonlarının oluşumu ve görevleri Genel Müdürlükçe belirleneceği düzenlenmiştir.

Anılan Yönetmeliğin 'Direksiyon eğitimi dersi sınavı uygulama ve değerlendirme komisyonu' başlıklı 31. maddesinin 1. fıkrasında; direksiyon eğitimi dersi sınavı uygulama ve değerlendirme komisyonunun kimlerden oluşacağı belirlenerek komisyonun oluşumu ve görevlerine ilişkin diğer usul ve esasların Genel Müdürlükçe belirleneceği; 2. fıkrasında ise direksiyon eğitimi dersi sınavı uygulama ve değerlendirme komisyonunda görev alan personelin, il/ilçe millî eğitim müdürlüklerince; mevzuatta değişiklik yapılması veya uygulamalarda eksiklik görülmesi halinde Bakanlıkça belirlenecek usul ve esaslara göre hizmet içi eğitime alınacağı, direksiyon eğitimi dersi sınavı uygulama ve değerlendirme komisyonunda görev alanlardan hizmet içi eğitim sonunda yapılan değerlendirmede başarılı olanlara sınavlarda görev verileceği, yeterli olmayanların tekrar hizmet içi eğitimine alınacakları düzenlemesine yer verilmiştir.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu, 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu ve 29/05/2013 tarihli ve 28661 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan Özel Motorlu Taşıtlı Sürücüler Kursu Yönetmeliği' ne dayanılarak hazırlanan ve özel motorlu taşıtlı sürücüler kursları direksiyon eğitimi dersi sınavlarına, sınav yürütme komisyonlarının oluşumuna ve sınav ücretlerine ilişkin usul ve esasları belirlemek amacıyla 06.01.2016 tarih ve 162084 sayılı Makam Oluru ile yürürlüğe giren Milli Eğitim Bakanlığı Özel Motorlu Taşıtlı Sürücüler Kursu Direksiyon Eğitimi Dersi Sınav Yönergesi'nin 4. maddesinde il sınav sorumlusunun: İl millî eğitim müdürünü, il sınav sorumlusu yardımcısının: maarif müfettişleri başkanı/il millî eğitim müdür yardımcısı/ şube müdürünü, il temsilcisinin: il millî eğitim müdürlüğünde görevli il millî eğitim müdür yardımcısı veya şube müdürünü ifade ettiği belirtilmiş, bu sınavlarda görev alacak komisyonların oluşumu ve görevlerine ise ilerleyen maddelerde yer verilmiştir.

Dava konusu düzenlemelerde ise direksiyon eğitimi dersi sınavlarında görev alacak il sınav sorumlusu yardımcısı, il temsilcisi, sınav yürütme komisyonu başkanı ve sınav sürecini kontrol edecek ve denetleyecekler, sınav yürütme komisyonu üyeleri, direksiyon eğitimi dersi sınavı uygulama ve değerlendirme komisyonu başkan ve üyeleri ile sınavda görevli diğer personel ve direksiyon usta öğretmenlerinden görevine gelmeyen, geç gelen veya sınavda ilgili mevzuatta belirtilen görevleri yapmayan veya aykırı hareket edenlere bir yıl süreyle sınavlarda görev verilmemesi yaptırımı düzenlenmiştir.

Anayasa'nın 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyetinin bir hukuk devleti olduğu belirtilmiş ve Anayasa Mahkemesi kararlarında hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, hukuk güvenliğini gerçekleştiren, Anayasaya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve yasalarla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlet olarak tanımlanmıştır.

Hukuk devletinin sağlamakla yükümlü olduğu hukuki güvenlik ilkesi ise, hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yaptığı düzenlemelerde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılan ve temel hak güvencelerinde korunan ortak değerdir.

Ayrıca, hukuk devletinde, idareye tanınan takdir yetkisi mutlak ve sınırsız olmayıp, kamu yararı ve hizmet gerekleriyle sınırlıdır ve takdir yetkisine dayalı olarak tesis edilen işlemlerin hukuken geçerli sebeplere dayanması gerekmektedir.

Kanun koyucu ve idareler, düzenlemeler yaparken hukuk devleti ilkesinin bir gereği olan ölçülülük ilkesiyle de bağlıdır. Bu ilke ise, "elverişlilik", "gereklilik" ve "orantılılık" olmak üzere üç alt ilkeden oluşmaktadır. "elverişlilik", başvuru önlemin ulaşılmak istenen amaç için elverişli olmasını, "gereklilik" başvuru önlemin ulaşılmak istenen amaç bakımından gerekli olmasını, "orantılılık" ise başvuru önlem ve ulaşılmak istenen amaç arasında olması gereken ölçüyü ifade etmektedir. Bir kurala uyulmaması nedeniyle kanun koyucu veya idareler tarafından öngörülen yaptırım ile ulaşılmak istenen amaç arasında da "ölçülülük ilkesi" gereğince makul bir dengenin bulunması zorunludur.

Bu itibarla, dava konusu düzenlemeyle, trafik kazalarının önüne geçilebilmesi amacıyla mevzuata aykırı hareket eden görevlilere "sınavlarda bir yıl süreyle görev verilmemesi" şeklinde bir yaptırım uygulanması hükme bağlanmış ise de ulaşılmak istenen amaç ile yaptırım arasında makul bir dengenin sağlanabilmesi için mevzuata aykırı eylemin ağırlığına göre kademeli bir yaptırım sisteminin uygulanması gerekmekte olup dava konusu düzenleme ile her türlü mevzuata aykırılık için bir yıl gibi uzunca bir süre hak mahrumiyetine sebep olacak türden bir idari yaptırımın getirilmesi, hem fiil ile yaptırım arasındaki dengenin bozulmasına, hem de 120 saatlik eğitimden geçerek sınavda görev alan ilgililer açısından hakkaniyete aykırı uygulamalara sebebiyet vereceği muhakkaktır.

Bu durumda, dava konusu düzenlemede öngörülen yaptırımla ulaşılmak istenen amaç arasında makul bir dengenin bulunmadığı, bu durumun ölçülülük ilkesine aykırılık teşkil ettiği sonucuna ulaşılmaktadır.

Ayrıca, dava konusu düzenlemenin çalışma hakkına ilişkin olduğundan uygulanması halinde telafisi güç ve imkansız zararların doğacağı da açıktır.

Açıklanan nedenlerle, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesinde sayılan koşullar gerçekleşmiş olduğundan 05.12.2015 tarih ve 29553 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Motorlu Taşıtlı Sürücüleri Kursu Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin; 14. maddesiyle, 29.05.2013 tarih ve 28661 sayılı asıl Yönetmeliğin 19. maddesine eklenen 6. fıkranın son cümlesinin, 19. maddesiyle, asıl Yönetmeliğin 29. maddesine eklenen 5. ve 6. fıkralarının, 21. maddesiyle, asıl Yönetmeliğin 31. maddesine eklenen 2. fıkrasının son cümlesinin **YÜRÜTMESİNİN DURDURULMASINA**, bu kararın tebliğini izleyen günden itibaren 7 (yedi) gün içinde İdari Dava Daireleri Kurulu'na itiraz yolu açık olmak üzere, 12/10/2016 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Kırdar	Hayrettin	İbrahim	H. Neşe	Süleyman Hilmi
ÖZSOYLU	KADIOĞLU	BERBEROĞLU	SARI	AYDIN

